

Računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija-studija slučaja

Vuković, Ela

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:665263>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-14**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij
Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**RAČUNOVODSTVENI I POREZNI TRETMAN
NEPROFITNIH ORGANIZACIJA – STUDIJA SLUČAJA**

Diplomski rad

Ela Vuković

Zagreb, rujan 2023.
Sveučilište u Zagrebu

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij
Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**RAČUNOVODSTVENI I POREZNI TRETMAN
NEPROFITNIH ORGANIZACIJA – STUDIJA SLUČAJA**

**ACCOUNTING AND TAX TREATMAN OF NON-PROFIT
ORGANIZATIONS – CASE STUDY**

Diplomski rad

Student: Ela Vuković, 006 758 6870

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Martina Dragija Kostić

Zagreb, rujan 2023.

Sažetak i ključne riječi

Ovaj diplomski rad bavi se i obrađuje računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija te primjenu teorijskog okvira na primjeru Hrvatske gorske službe spašavanja. Neprofitne organizacije važan su i neizostavan segment današnjeg demokratskog društva koje imaju za cilj koristiti zajednici, a u smislu promicanja opće dobrobiti s obzirom na to da njihov temeljni cilj ne podrazumijeva stvaranje profita. Obrađuje vrste neprofitnih organizacija koje mogu biti javne ili državne, odnosno privatne ili nedržavne, kao i način pribavljanja financijskih sredstava, odnosno financiranje neprofitnih organizacija. Isto tako, prikazuje i računovodstveni tretman neprofitnih organizacija u smislu vođenja poslovnih knjiga, sastavljanja financijskih izvještaja te načela priznavanja i mjerenja elemenata financijskih izvještaja. Diplomski rad obrađuje i porezni tretman neprofitnih organizacija u kojem navodi kojim poreznim oblicima podliježu neprofitne organizacije. Studija slučaja primijenjena je na Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja kao nacionalnoj, stručnoj i dobrovoljnoj neprofitnoj organizaciji koja se bavi sprječavanjem nesreća putem edukacija i prevencija, kao i spašavanjem i pružanjem prve medicinske pomoći na nepristupačnim terenima i u izvanrednim okolnostima. Hrvatska gorska služba spašavanja od javnog je značaja za Republiku Hrvatsku i njezin je rad definiran Zakonom o sustavu civilne zaštite te Zakonom o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja. Diplomski rad prikazuje i financijske izvještaje Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu, odnosno bilancu i izvještaj o prihodima i rashodima, a koji su sastavljeni u skladu sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. Vidljivo je kako prevladava nefinancijska imovina u strukturi ukupne imovine odnosno aktive, kako obveze za rashode imaju znatno veći udio u ukupnoj pasivi od vlastitih izvora financiranja te kako prevladavaju neregularni prihodi, odnosno prihodi koji nisu posljedica izravne isporuke dobara i usluga.

Ključne riječi: neprofitna organizacija, računovodstvo, porez, Hrvatska gorska služba spašavanja

Summary: The aim of this paper is to explain the characteristics of the accounting and tax treatment of non-profit organizations as well as the application of the theoretical framework, based on the example of the Croatian mountain rescue service (CMRS). Non-profit organizations are an important and growing segment of today's democratic society. As their primary aim is not based on making profit but on promoting the general welfare, they are of great benefit to the community. This paper is about the types of non-profit organizations which are divided into public (or state owned) and private (or non-state owned) and the ways of financing their activities by donations, gifts, membership fees, subsidies etc. It also deals with accounting obligations, accounting documents, books and financial statements as well as tax treatment of non-profit organizations. The study is based on the example of the Croatian mountain rescue service (CMRS), a national, voluntary, professional and humanitarian non-profit organization. The CMRS is dedicated to preventing accidents and providing rescue and first aid service in hardly accessible areas and in extraordinary circumstances. The CMRS performs services of national interest and its activities are defined by the Law on civil protection system and The Croatian mountain rescue service act, passed by the Croatian Parliament in 2006. Financial reports of the CMRS for the year 2021 are shown in the paper, i.e. the balance sheet, income statement etc. made in accordance with the Act on financial operations and accountancy of non-profit organizations and Regulation of non-profit accountancy and accounting plan. The reports show that in the structure of the total assets, non-financial assets prevail on the asset side of the balance sheet. On the liability side, expenses are much higher than their own source of finance. Non-reciprocal income prevails, i.e. income that is not realized by direct selling goods and services.

Key words: non-profit organization, accountancy, tax, Croatian mountain rescue service

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada / prijave teme nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada / prijave teme ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada / prijave teme nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Ela Vuković v.r.

(vlastoručni potpis studenta)

U Zagrebu, 05. rujna 2023. godine

(mjesto i datum)

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i.e., it is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any other work in any other higher education, scientific or educational institution.

Ela Vuković v.r.

(personal signature of the student)

Zagreb, 5th September 2023

(place and date)

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori prikupljanja podataka.....	2
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	2
2. POJMOVNO ODREĐENJE I TEMELJNA OBILJEŽJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	4
2.1. Pojam i vrste neprofitnih organizacija.....	4
2.2. Obilježja osnivanja i djelovanja neprofitnih organizacija	7
2.3. Financiranje neprofitnih organizacija.....	9
3. RAČUNOVODSTVENI I POREZNI TRETMAN NEPROFITNIH ORGANIZACIJA.....	11
3.1. Poslovne knjige i računski plan neprofitnih organizacija.....	11
3.2. Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija	16
3.3. Načela priznavanja i mjerenja elemenata financijskih izvještaja	19
3.4. Porezni tretman neprofitnih organizacija	21
4. RAČUNOVODSTVENI I POREZNI TRETMAN NEPROFITNIH ORGANIZACIJA NA PRIMJERU HRVATSKE GORSKE SLUŽBE SPAŠAVANJA	24
4.1. Ustroj i obilježja Hrvatske gorske službe spašavanja kao neprofitne organizacije	24
4.2. Financijski izvještaji Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu.....	25
4.3. Porezni tretman Hrvatske gorske službe spašavanja	34
5. ZAKLJUČAK	36
POPIS LITERATURE	38
POPIS SLIKA	40
ŽIVOTOPIS	41

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog diplomskog rada je računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. Uz računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj, ovim diplomskim radom nastoji se prikazati i način osnivanja i djelovanja neprofitnih organizacija, kao i vrste neprofitnih organizacija i njihovo financiranje te njihova značajna uloga, kao trećeg sektora, u razvoju demokratskog društva. Neprofitne organizacije predstavljaju organizacije čiji je temeljni cilj ostvarivanje općeg, odnosno javnog interesa, a ne stvaranje profita, odnosno djeluju u području kojeg nije moguće organizirati na tržišnoj osnovi. Ukoliko takve organizacije ipak ostvare profit, koriste ga isključivo u svrhu unapređenja svojih aktivnosti. Kako bi neprofitne organizacije mogle kontinuirano funkcionirati i ostvarivati svoje ciljeve radi kojih su i osnovane, vrlo je važno prikupljanje financijskih sredstava za njihovo djelovanje, to jest financiranje. U svrhu primjene odgovarajućeg okvira – računovodstva proračuna ili računovodstva neprofitnih organizacija, iznimno je važno pravilno razgraničenje neprofitnih organizacija na državne i nedržavne neprofitne organizacije. Tematika ovog diplomskog rada, odnosno računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija, obrađuje se na primjeru Hrvatske gorske službe spašavanja, odnosno njezinih financijskih izvještaja. Hrvatska gorska služba spašavanja jedna je od važnijih neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj koja svim građanima i posjetiteljima pruža sigurnost i zaštitu u izvanrednim okolnostima i na nepristupačnim terenima, a čiji je rad definiran Zakonom o sustavu civilne zaštite te Zakonom o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja.

Ciljevi rada su:

- definirati neprofitne organizacije,
- navesti obilježja neprofitnih organizacija,
- istaknuti vrste neprofitnih organizacija,
- pojasniti načine pribavljanja sredstava, odnosno financiranje neprofitnih organizacija,
- navesti poslovne knjige koje su neprofitne organizacije obavezne voditi,
- navesti financijske izvještaje koje su neprofitne organizacije dužne sastavljati,
- objasniti porezni tretman neprofitnih organizacija,

- prikazati računovodstveni tretman Hrvatske gorske službe spašavanja,
- navesti porezne oblike kojima podliježe Hrvatska gorska služba spašavanja.

1.2. Izvori prikupljanja podataka

Prikupljanje podataka u svrhu obrade teme ovog diplomskog rada, a to je Računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj na primjeru Hrvatske gorske službe spašavanja, bazirano je na korištenju sekundarnih izvora podataka. Korišteni sekundarni izvori podataka uključuju domaću stručnu literaturu, odnosno stručne knjige iz navedenog područja te internetske izvore. Internetski izvori podrazumijevaju zakone i pravilnike Republike Hrvatske kao i službene publikacije.

Metode znanstvenog istraživanja koje su primijenjene u ovom diplomskom radu su induktivna metoda, kojom se na temelju analize pojedinih činjenica dolazi do zaključka o općem sudu. Korištena je i deduktivna metoda, kojom se iz općeg suda izvode pojedinačni zaključci, kao i metoda analize gdje se zaključci i sudovi raščlanjuju na njihove sastavne dijelove.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Diplomski rad sastoji se od pet međusobno povezanih poglavlja.

Započinje „Uvodom“, gdje se opisuju predmet i cilj rada, izvori prikupljanja podataka te sadržaj i struktura rada.

Drugo poglavlje „Pojmovno određenje i temeljna obilježja neprofitnih organizacija“ definira pojam i vrste neprofitnih organizacija, navodi obilježja njihova osnivanja i djelovanja te načine njihova financiranja.

Treće poglavlje pod nazivom „Računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija“ navodi poslovne knjige koje su neprofitne organizacije obavezne voditi kao i financijske izvještaje koje su dužne sastavljati. Obrađuje i načela priznavanja i mjerenja elemenata financijskih izvještaja te porezni tretman neprofitnih organizacija.

U četvrtom se poglavlju „Računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija na primjeru Hrvatske gorske službe spašavanja“ definira ustroj Hrvatske gorske službe spašavanja

i navode njihova temeljna obilježja, prikazuju se financijski izvještaji za 2021. godinu te njihov porezni tretman, a prema teorijskom okviru iz prethodnih poglavlja.

Diplomski rad završava „Zaključkom“ koji predstavlja sažet prikaz temeljnih obilježja neprofitnih organizacija kao i njihovog računovodstvenog i poreznog tretmana te primjene navedenog na primjeru Hrvatske gorske službe spašavanja.

Nakon „Zaključka“ slijedi popis literature korištene u diplomskom radu kao i popisi tablica i slika.

2. POJMOVNO ODREĐENJE I TEMELJNA OBILJEŽJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

2.1. Pojam i vrste neprofitnih organizacija

Pod pojmom neprofitnih organizacija podrazumijevaju se organizacije čiji temeljni cilj nije stvaranje profita, već djelovanje radi ostvarivanja općeg (javnog) interesa. Pripadaju trećem sektoru, neprofitnom sektoru, civilnom društvu, dobrotvornom sektoru, odnosno nevladinim organizacijama. Pod pojmom „treći sektor“, podrazumijeva se da, uz državni i privatni sektor, postoji i treći sektor koji ima utjecaj na razvoj društva u cjelini (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016).

Neprofitne organizacije djeluju u području kojeg nije moguće organizirati na tržišnoj (komercijalnoj) osnovi (Vašiček, 2008).

Neprofitni sektor izuzetno je važan segment društva koji pridonosi društvu da postane zajednica odgovornih pojedinaca usmjerenih prema osobnom/obiteljskom napretku, ali i napretku zajednice u cjelini (Alfirević et al., 2013).

Civilno društvo označava skup institucija, organizacija, udruga, mreža i pojedinaca koji se udružuju dobrovoljno, radi zagovaranja svojih zajedničkih interesa, pri čemu se prepoznaju kao posebna potkomponenta javnog života nasuprot države/vlade i privatnog sektora. Pod pojmom „dobrotvorni sektor“, podrazumijeva se sektor u kojemu se neprofitne organizacije financiraju donacijama i baziraju na volonterskom radu. Pod nevladinim organizacijama, podrazumijevaju se organizacije koje su odvojene od države/vlade i njihova utjecaja (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016).

S obzirom na to da se kod neprofitnih organizacija primjenjuje drugačiji računovodstveni tretman nego kod profitnih organizacija, potrebno je biti upoznat s karakteristikama neprofitnih organizacija po kojima se one razlikuju od profitnih.

Razlike između profitnih i neprofitnih organizacija očituju se u sljedećim obilježjima (Vašiček, 2008):

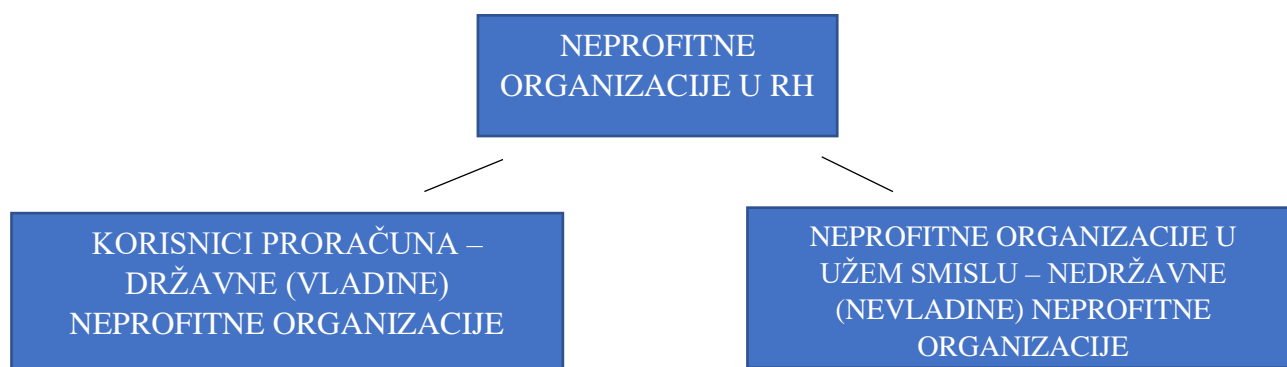
- 1.) Različiti su svrha i cilj osnivanja i djelovanja.
- 2.) Financiranje nije putem tržišta, već proračuna i ostalih izvora.
- 3.) Osiguranim prihodima pokrivaju se rashodi poslovanja.
- 4.) Najvažniji financijski dokument je proračun, a ne godišnji financijski izvještaj.

- 5.) Izvršenje proračuna pokriveno je računovodstvenim i financijskim izvještavanjem.
- 6.) Uravnotežen proračun.
- 7.) Prihodi nisu uvjetovani odnosom ponude i potražnje.
- 8.) Ne postoji izravna povezanost prihoda i rashoda.
- 9.) Dugotrajna imovina nije povezana s приходима.
- 10.) Ponekad izvori mogu biti restriktivni.
- 11.) Ne postoje izraženi vlasnički interesi.
- 12.) Smanjena je razlika internog i eksternog računovodstva i izvještavanja.

Neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj dijele se na (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016):

- korisnike proračuna – državne (vladine) neprofitne organizacije,
- neprofitne organizacije u užem smislu – nedržavne (nevladine) neprofitne organizacije (Slika 1).

Slika 1 Podjela neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj

Izvor: Izrada autora

Pri tome, u razgraničavanju neprofitnih organizacija na korisnike proračuna – državne (vladine) neprofitne organizacije i neprofitne organizacije u užem smislu – nedržavne (nevladine) neprofitne organizacije pomažu dva registra, Registar korisnika proračuna i Registar neprofitnih organizacija. To je razgraničenje važno s obzirom na to da se primjenjuju različiti okviri: računovodstvo proračuna ili računovodstvo neprofitnih organizacija (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016).

Neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj s obzirom na pravnu osobnost, dijele se na (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016):

- udruge,

- ustanove,
- zaklade i fundacije,
- druge pravne oblike osnovane posebnim zakonima.

Svaku od navedenih neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj regulira poseban zakon. Tako udruge regulira Zakon o udrugama, ustanove Zakon o ustanovama, zaklade i fundacije Zakon o zakladama i fundacijama dok su drugi pravni oblici osnovani i regulirani posebnim zakonima. Političke stranke su, primjerice, regulirane Zakonom o političkim strankama, vjerske zajednice regulira Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica, a Hrvatski crveni križ Zakon o Hrvatskom crvenom križu.

U Republici Hrvatskoj prevladavaju neprofitne organizacije osnovane kao udruge (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016).

Prema dostupnim podacima Ureda za udruge, u 2020. godini u Republici Hrvatskoj bilo je 51.679 registriranih udruga. Prema tome, uzimajući u obzir broj stanovnika prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na svakih 83 stanovnika osnovana je jedna udruga. Pritom se najveći broj registriranih udruga nalazi u gradu Zagrebu. Prema području djelovanja, najveći broj registriranih udruga pripada djelatnosti sporta, čak 20,3% (Ured za udruge, 2020).

Osnivanje, djelovanje, pravni položaj, registracija, financiranje, odgovornost, imovina, statusne promjene, nadzor, prestanak postojanja udruge sa svojstvom pravne osobe te upis i prestanak djelovanja stranih udruga u Republici Hrvatskoj (ako posebnim zakonom nije drukčije određeno) regulirano je Zakonom o udrugama. Potrebna su najmanje tri osnivača za osnivanje udruge, a djelovanje udruge temelji se na načelima neovisnosti, javnosti, demokratskog ustroja, neprofitnosti te slobodnog sudjelovanja u javnom životu (Zakon o udrugama, NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22).

Uredba o Uredu za udruge donesena je od strane Vlade Republike Hrvatske 15. ožujka 2012. godine te je njome propisan djelokrug Ureda za udruge, unutarnje ustrojstvo Ureda, nazivi unutarnjih ustrojstvenih jedinica i njihov djelokrug, način rada Ureda te okvirni broj potrebnih državnih službenika. Ured obavlja stručne, savjetodavne, analitičke i administrativne poslove za Vladu Republike Hrvatske radi stvaranja uvjeta za razvoj učinkovite suradnje s udrugama i drugim organizacijama civilnog društva u Republici Hrvatskoj (Uredba o Uredu za udruge, NN 34/12).

Osnivanje i ustrojstvo ustanova, kao pravnih osoba, uređeno je Zakonom o ustanovama. Osnivač ustanove može biti domaća i strana fizička i pravna osoba, a osniva se za trajno obavljanje djelatnosti od javnog interesa te stječe svojstvo pravne osobe upisom u sudski registar (Zakon o ustanovama, NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22).

Osnivanje, pravni položaj, djelovanje, upis, ustrojstvo, djelatnost, imovina, statusne promjene i prestanak zaklada, upis i prestanak stranih zaklada te nadzor nad radom zaklada i stranih zaklada uređeno je Zakonom o zakladama. Zaklada predstavlja neprofitnu pravnu osobu bez članova, odnosno imovinu namijenjenu da sama, to jest prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe (Zakon o zakladama, NN 106/18, 98/19, 151/22).

2.2. Obilježja osnivanja i djelovanja neprofitnih organizacija

Ministarstvo financija vodi i ustrojava Registar neprofitnih organizacija u elektroničkom obliku, koji je javni i dostupan na internetskim stranicama Ministarstva financija Republike Hrvatske, a prema odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Zakona o pravu na pristup informacijama. Sve pravne osobe koje su obveznici primjene Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, dužne su upisati se u navedeni Registar. Obrazac Registar neprofitnih organizacija (Obrazac: RNO) dostupan je na internetskoj stranici Ministarstva financija u elektroničkom obliku (Slika 2). Ispunjeni obrazac neprofitna organizacija dužna je u roku od 60 dana od upisa u matični registar dostaviti Ministarstvu financija. Na taj način upisuje se u Registar neprofitnih organizacija (e-Građani, b.d.).

Pod matičnim se registrom smatra odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj u koji je neprofitna organizacija upisana prilikom osnivanja (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Upisom u Registar neprofitnih organizacija, neprofitna organizacija stječe uvjet za dobivanje sredstava iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugih javnih izvora. Navedeno se ne odnosi na političke stranke i vjerske zajednice. Ministar financija pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija utvrđuje način vođenja Registra neprofitnih organizacija te

propisuje izgled i sadržaj prijave za upis u Registar neprofitnih organizacija (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Brisanjem iz matičnog registra, neprofitna organizacija briše se iz Registra neprofitnih organizacija, a obavijest o brisanju iz matičnog registra Ministarstvu financija dužan je dostaviti voditelj odgovarajućeg registra najkasnije 30 dana od dana nastanka promjene (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Slika 2 Obrazac Registar neprofitnih organizacija

												Obrazac: RNO	
01.	Redni broj iz Registra				02.	Datum upisa u Registar							
03.	Datum brisanja iz Registra				04.	Datum zadnje promjene							
Redne brojeve 01.-04. popunjava Ministarstvo financija													
REGISTAR neprofitnih organizacija													
OPĆI PODACI													
05.	Naziv neprofitne organizacije												
06.	Skraćeni naziv neprofitne organizacije												
07.	Osobni identifikacijski broj				08.	Matični broj							
09.	Pravno ustrojbeni oblik				10.	Broj organizacijskih dijelova							
11.	Naziv matičnog registra				12.	Broj iz matičnog registra							
13.	Adresa sjedišta				14.	Poštanski broj							
15.	Mjesto				16.	Šifra djelatnosti							
17.	Račun				18.	Statistička oznaka grada/općine							
19.	Osoba za kontakt				20.	Statistička oznaka županije							
21.	Telefon				22.	Faks							
23.	e-mail				24.	Web stranica							
PODACI O ZAKONSKOM ZASTUPNIKU / OSOBAMA OVLAŠTENIM ZA ZASTUPANJE													
25.	Ime i prezime				26.	Ime i prezime							
	OIB					OIB							
PODACI ZA BAZU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA													
27.	Obveza vođenja dvojnog knjigovodstva				28.	Obveza vođenja jednostavnog knjigovodstva							
29.	Neprofitna organizacija koja udovoljava uvjetima za vođenje jednostavnog knjigovodstva, a odluči se za dvojno knjigovodstvo												
Godina osnivanja:													
Mjesto i datum,												Potpis zakonskog zastupnika	

Izvor: Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, preuzeto 26.5.2023. s <https://mf.in.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/registar-neprofitnih-organizacija/118>

Nakon ustrojavanja neprofitne organizacije u obliku pravne osobe, najveći dio registriranih organizacija ostane godinama posve neaktivan, zbog smanjenja početnog entuzijazma osnivača. Isto tako, dio neprofitnih organizacija koristi se povremeno, po potrebi, a kako bi se ostvarili neki drugi ciljevi različiti od prvotnog smisla i svrhe samog osnivanja (Alfirević et al., 2013).

Razlikujemo teorijsko tumačenje neprofitnosti i praktično tumačenje neprofitnosti. U teorijskom tumačenju neprofitnosti, stavlja se naglasak na zadovoljavanje interesa šire društvene zajednice umjesto stvaranja profita za vlasnike, odnosno dioničare. Pod praktičnim tumačenjem neprofitnosti, podrazumijeva se zabrana raspodjele dobiti njezinim osnivačima, odnosno pojedincima koji kontroliraju njezino djelovanje (Alfirević et al., 2013).

2.3. Financiranje neprofitnih organizacija

Za rad svih neprofitnih organizacija od iznimnog je značaja pribavljanje novčanih sredstava, odnosno njihovo financiranje kako bi mogle kontinuirano ostvarivati planirane ciljeve radi kojih su i osnovane. Velik broj dobrih projekata i inicijativa može ostati neostvaren zbog manjka financijskih sredstava zbog kojeg ih neprofitne organizacije nisu u mogućnosti realizirati. Iako njihov primarni cilj nije ostvarivanje profita, novac im je iznimno važan radi njihova djelovanja i opstanka.

U Republici Hrvatskoj, neprofitne organizacije najčešće se financiraju iz sljedećih izvora (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016):

1.) Proračunski izvori sredstava i srodni javni izvori:

- državna i lokalna proračunska sredstva i sredstva njihovih proračunskih korisnika,
- sredstva koja se dijele prema odluci Vlade Republike Hrvatske, a ostvarena su od igara na sreću te sredstva nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva,
- sredstva koja su ostvarena iz programa i projekata Europske unije i drugih međunarodnih organizacija.

2.) Neproračunski izvori sredstava:

- donacije (domaće ili inozemne od strane fizičkih ili pravnih osoba),
- sponzoriranje aktivnosti uz obvezu isticanja sponzora,
- sredstva ostvarena prodajom proizvoda, robe ili usluga.

S obzirom na to da se neprofitne organizacije dijele na državne i nedržavne neprofitne organizacije, i njihovo se financiranje razlikuje.

Državne neprofitne organizacije najčešće se financiraju iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a obuhvaćaju državna tijela, ustanove, mjesnu samoupravu i slično.

Nedržavne neprofitne organizacije najčešće se financiraju iz prikupljenih domaćih ili inozemnih donacija (od strane fizičkih ili pravnih osoba), članarina, sponzoriranja te iz sredstava ostvarenih prodajom proizvoda, robe i usluga. Upravo je zbog takvog nesigurnog načina prikupljanja financijskih sredstava, njihovo djelovanje i opstanak dugoročno nesigurniji.

3. RAČUNOVODSTVENI I POREZNI TRETMAN NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

3.1. Poslovne knjige i računski plan neprofitnih organizacija

Sustav financijskog poslovanja, računovodstva te nadzora nad financijskim poslovanjem i računovodstvom neprofitnih organizacija reguliran je Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14, 114/22). Navedeni Zakon stupio je na snagu 1. siječnja 2015. godine.

Na temelju navedenog Zakona, donesena su i tri pravilnika, a to su (Ministarstvo financija, b.d.):

- 1) Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN 1/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22)
- 2) Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (NN 31/15, 67/17, 115/18, 21/21)
- 3) Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (NN 119/15, 134/22).

Obveznici primjene Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija jesu domaće i strane udruge i njihovi savezi, zaklade, fundacije, ustanove, umjetničke organizacije, sindikati, komore, udruge poslodavaca kao i sve druge pravne osobe čiji temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti, a za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Općeprihvaćena računovodstvena načela točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnog iskazivanja poslovnih događaja su načela na kojima se temelji neprofitno računovodstvo (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22).

Informacija se u financijskom izvještaju smatra pouzdanom ukoliko u njoj nema značajne pogreške i pristranosti, to jest ukoliko vjerno odražava ono što predstavlja. Pojedinačno iskazivanje pozicija podrazumijeva osiguravanje prikazivanja podataka pojedinačno po vrstama prihoda, rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Neprofitne organizacije dužne su poslovne događaje evidentirati, kao i voditi poslovne knjige primjenom načela dvojnog knjigovodstva, a prema propisanom računskom (kontnom) planu za neprofitne organizacije, koji je obvezan prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilniku o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016).

Iznimno, ukoliko na kraju svake od prethodne tri godine neprofitna organizacija ima vrijednost imovine uzastopno manju od 230.000,00 kuna (30.526,25 eura) i godišnji prihod uzastopno manji od 230.000,00 kuna (30.526,25 eura) u svakoj od prethodne tri godine, zakonski zastupnik neprofitne organizacije može donijeti Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva te primjeni novčanog računovodstvenog načela. Preneseni višak iz prethodne godine ne ulazi u godišnji prihod, već samo prihodi iz tekuće godine. Neprofitna organizacija dužna je obavijestiti Ministarstvo financija o Odluci o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela. Prve tri godine od osnivanja, pri čemu se godina osnivanja smatra prvom godinom bez obzira na datum osnivanja, neprofitna organizacija dužna je voditi dvojno knjigovodstvo (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22).

Pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, ministar financija propisuje način vođenja jednostavnog knjigovodstva te primjenu novčanog računovodstvenog načela (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Neprofitne organizacije obvezne su voditi dnevnik i glavnu knjigu, kao i pomoćne poslovne knjige (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016):

- kratkotrajna nefinancijska imovina,
- dugotrajna nefinancijska imovina,
- knjiga blagajne,
- financijska imovina i obveze,
- evidencija putnih naloga i korištenja službenih vozila,
- evidencija danih i primljenih jamstava i garancija,
- knjiga ulaznih računa,
- knjiga izlaznih računa,
- ostale pomoćne evidencije.

Za razliku od dnevnika, u koji se knjigovodstvene promjene nastale u određenom izvještajnom razdoblju unose kronološki, glavna knjiga je sustavna evidencija svih knjigovodstvenih promjena koje su nastale na financijskom položaju i uspješnosti poslovanja u određenom izvještajnom razdoblju u kojoj se ti događaji grupiraju prema njihovoj vrsti, a na temelju kontnog plana (Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22).

Poslovne knjige u neprofitnoj organizaciji može voditi druga pravna ili fizička osoba, no odgovornost za njihovo vođenje ne preuzima izvršitelj. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave mogu se voditi i kao elektronički zapisi, uz uvjet da se elektroničkim potpisom jamči istinitost i vjerodostojnost podataka (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016).

Malim neprofitnim organizacijama, omogućeno je, u svrhu pojednostavljenja, voditi sljedeće poslovne knjige (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016):

- knjiga blagajne,
- knjiga primitaka i izdataka,
- knjiga ulaznih računa,
- knjiga izlaznih računa,
- popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Ukoliko se izravnim raščlanjivanjem stavki glavne knjige osiguravaju potrebi podaci, posebne pomoćne knjige i analitičke evidencije ne moraju se voditi (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016).

Podatke su dužne unijeti u poslovne knjige po nastanku poslovnog događaja, a najkasnije u roku koji je primjeren za sastavljanje financijskih izvještaja. Neprofitna organizacija nije obvezna voditi pomoćne knjige te posebne pomoćne evidencije ukoliko se izravnim raščlanjivanjem stavki glavne knjige osiguravaju potrebni podaci. Poslovne se knjige vode za poslovnu godinu, a ona je jednaka kalendarskoj godini, te se otvaraju danom osnivanja ili na početku poslovne godine (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Propisan je rok čuvanja poslovnih knjiga.

Dnevnik i glavna knjiga čuvaju se najmanje 11 godina, a pomoćne knjige najmanje 7 godina. Knjiga primitaka i izdataka čuva se najmanje 11 godina, a knjiga blagajne, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine najmanje 7 godina

(Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Kontni (računski) plan za neprofitne organizacije sadrži brojčane oznake te nazive pojedinih računa prema kojima neprofitna organizacija obavezno mora iskazivati imovinu, obveze, izvore vlasništva, prihode i rashode. Konta (računi) razvrstani su na razrede, skupine, podskupine i odjeljke, a odjeljci se mogu dalje raščlanjivati na analitičke i podanalitičke račune te se raščlanjivanje obavlja po dekadskom sustavu (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22).

Kontni plan za neprofitne organizacije sadrži 7 razreda (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016):

- 0- nefinancijska imovina,
- 1- financijska imovina,
- 2- obveze,
- 3- prihodi,
- 4- rashodi,
- 5- vlastiti izvori,
- 6- izvanbilančni zapisi.

Pod nefinancijskom imovinom obuhvaća se (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22):

- 01- Neproizvedena dugotrajna imovina,
- 02 - Proizvedena dugotrajna imovina,
- 03- Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti,
- 04- Sitni inventar,
- 05- Dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi,
- 06- Proizvedena kratkotrajna imovina.

Pod financijskom imovinom, podrazumijevaju se (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22):

- 11- Novac u banci i blagajni,
- 12- Depoziti, jamčevni polozi te potraživanja od radnika i za više plaćene poreze,
- 13- Zajmovi,
- 14- Vrijednosni papiri,
- 15- Dionice i udjeli u glavnici,

- 16- Potraživanja za prihode poslovanja,
- 19- Rashodi budućih razdoblja i nedospjele naplate prihoda (aktivna vremenska razgraničenja).

Obveze obuhvaćaju (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22):

- 24- Obveze za rashode,
- 25- Obveze za vrijednosne papire,
- 26- Obveze za kredite i zajmove,
- 29- Odgođeno plaćanje rashoda i prihode budućih razdoblja (pasivna vremenska razgraničenja).

„Prihodi se klasificiraju na sljedeće skupine računa (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22):

- 31- Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga,
- 32- Prihodi od članarina i članskih doprinosa,
- 33- Prihodi po posebnim propisima,
- 34- Prihodi od imovine,
- 35- Prihodi od donacija,
- 36- Ostali prihodi i
- 37- Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija.“

Rashodi obuhvaćaju (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22):

- 41- Rashode za radnike,
- 42- Materijalne rashode,
- 43- Rashode amortizacije,
- 44- Financijske rashode,
- 45- Donacije,
- 46- Ostale rashode,
- 47- Rashode vezane uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija.

Vlastiti izvori obuhvaćaju (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22):

- 51- Vlastite izvore,

- 52- Rezultat poslovanja.

Izvanbilančni zapisi podrazumijevaju stavke koje su vezane, ali nisu uključene u bilančne kategorije, i to (Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 01/15, 25/17, 96/18, 103/18, 134/22):

- Tuđa materijalna imovina,
- Prava,
- Vrijednosni papiri.

3.2. Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija

Obveza je neprofitne organizacije sastavljati financijske izvještaje, kojima se mora omogućiti realna i objektivna slika financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije. Financijske izvještaje neprofitna organizacija podnosi Ministarstvu financija, to jest drugoj instituciji koju je Ministarstvo financija ovlastilo za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja. U slučaju da neprofitna organizacija nije imala poslovnih događaja u tijeku poslovne godine, niti u poslovnim knjigama ima podatke o imovini i obvezama, dužna je Ministarstvu financija dostaviti Izjavu o neaktivnosti za prethodnu poslovnu godinu i to u roku koji je propisan za predaju godišnjih financijskih izvještaja (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Financijski izvještaji neprofitne organizacije (izuzev neprofitne organizacije čiji je zakonski zastupnik donio Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela) jesu izvještaji o stanju i strukturi kao i promjenama u vrijednosti i obujmu imovine, obveza, vlastitih izvora te prihoda i rashoda (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Neprofitna organizacija koja zadovoljava uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva te koja je donijela Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva te o primjeni novčanog računovodstvenog načela, dužna je sastavljati godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima za prethodnu poslovnu godinu. Takva neprofitna organizacija dužna je Ministarstvu financija, to jest drugoj instituciji koju je Ministarstvo financija ovlastilo za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja, predati godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima i to u roku

od 60 dana od isteka poslovne godine (Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, NN 31/15).

Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva, kao i neprofitna organizacija koja zadovoljava uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva, no nije donijela Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela, dužna je sastavljati financijske izvještaje u tijeku poslovne godine te za poslovnu godinu. Financijski izvještaji za razdoblja u tijeku poslovne godine, sastavljaju se za razdoblja (Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, NN 21/15):

- od 1. siječnja do 31. ožujka,
- od 1. siječnja do 30. lipnja,
- od 1. siječnja do 30. rujna.

Neprofitna organizacija obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva, kao i ona koja zadovoljava uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva, no nije donijela Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela, sastavlja (Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, NN 31/15):

- za poslovnu godinu: bilancu, izvještaj o prihodima i rashodima te bilješke,
- za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka te od 1. siječnja do 30. rujna: skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima.

Neprofitna organizacija dužna je financijske izvještaje za razdoblja u tijeku poslovne godine čuvati do predaje financijskih izvještaja za isto razdoblje sljedeće godine, a godišnje financijske izvještaje čuvati trajno i u izvorniku (Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, NN 31/15).

Propisani su rokovi za predaju tih financijskih izvještaja.

Navedeni financijski izvještaji predaju se (Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, NN 31/15):

- za poslovnu godinu: u roku od 60 dana od isteka izvještajnog razdoblja
- za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja: u roku od 30 dana po isteku izvještajnog razdoblja
- za razdoblja od 1. siječnja do 31. ožujka te od 1. siječnja do 30. rujna: u roku od 20 dana po isteku izvještajnog razdoblja.

Pravilnikom o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, kojeg donosi ministar financija, propisuju se metodologija izrade financijskog plana, izmjena i dopuna financijskog plana, kao i način i uvjeti izvršavanja financijskog plana za neprofitne organizacije obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva (Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 119/15).

Najviše tijelo neprofitne organizacije obavezno je najkasnije do 31. prosinca tekuće godine donijeti financijski plan za sljedeću godinu. Elementi od kojih se sastoji financijski plan neprofitne organizacije su (Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 119/15):

- plan prihoda i rashoda,
- plan zaduživanja i otplata,
- obrazloženje financijskog plana.

Uz navedene elemente, financijski plan može sadržavati i plan novčanih tijekova. Unutar plana prihoda i rashoda, prihodi i rashodi planiraju se sukladno računovodstvenom načelu nastanka događaja. Plan zaduživanja i otplata sadrži visinu planiranih (Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 119/15):

- primitaka od dugoročnog zaduživanja na temelju primljenih kredita i zajmova, zatim primitika od prodaje vrijednosnih papira, dionica i udjela u glavnici te primitaka od povrata glavnice danih zajmova,
- izdataka od danih dugoročnih zajmova, ulaganja u vrijednosne papire, dionice i udjele u glavnici kao i otplata glavnice primljenih kredita i zajmova.

Unutar plana zaduživanja i otplata mora biti vidljiv i najviši iznos do kojeg se neprofitna organizacija može jednokratno kratkoročno zadužiti te najviši iznos do kojeg neprofitna organizacija može jednokratno dati kratkoročne zajmove. Sastavnice obrazloženja financijskog plana su (Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 119/15):

- obrazloženje skupina prihoda i rashoda te
- obrazloženje programa, aktivnosti i projekata koji se planiraju provoditi unutar godine za koju se donosi financijski plan.

Neprofitna organizacija koja primjenjuje odredbe Pravilnika, dužna je provoditi samoprocjenu učinkovitosti i djelotvornosti funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola i to popunjavanjem odgovarajućeg Upitnika o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola. Cilj samoprocjene rada sustava je potvrda da se sredstva koriste namjenski, zakonito i svrhovito kao i da sustav financijskog upravljanja i kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno (Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 119/15).

„Zakonski zastupnik neprofitne organizacije koja u godini za koju se provodi samoprocjena ostvaruje prihode u iznosu 3.000.000,00 kuna ili višem iznosu, sastavlja akcijski plan za poboljšanje sustava financijskog upravljanja i kontrola ako na sva pitanja iz Upitnika nije dan potvrđan odgovor (Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 119/15).“

Sukladno Pravilniku o izmjeni Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, riječi „3.000.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima „398.168,43 eura“ (Pravilnik o izmjeni Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 134/22).

3.3. Načela priznavanja i mjerenja elemenata financijskih izvještaja

Početno iskazivanje imovine je po trošku nabave, to jest nabavnoj vrijednosti ili po procijenjenoj vrijednosti (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Imovina se iskazuje po procijenjenoj vrijednosti u slučaju kada trošak nabave nije moguće odrediti.

Trošak nabave, odnosno nabavnu vrijednost nefinancijske imovine čini kupovna cijena koja je uvećana za carine, nepovratne poreze, troškove prijevoza i ostale troškove koji se izravno mogu dodati troškovima nabave i osposobljavanja za upotrebu. Ukoliko je pojedinačni trošak nabave, to jest nabavna vrijednost dugotrajne nefinancijske materijalne imovine manja od 3.500,00 kuna (464,53 eura), ta se imovina može jednokratno otpisati stavljanjem u upotrebu, uz obvezu pojedinačnog ili skupnog praćenja u korisnom vijeku upotrebe. Vrijednost pojedine dugotrajne

nefinancijske imovine amortizira se primjenom linearne metode obračuna amortizacije u korisnom vijeku upotrebe. Amortizacija počinje teći od prvog dana mjeseca iza mjeseca u kojemu je imovina stavljena u upotrebu. Prilikom iskazivanja imovine i obveza, primjenjuje se računovodstveno načelo nastanka događaja (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Postoje, međutim, i određene specifičnosti.

Zemljišta, knjige, obnovljiva prirodna bogatstva, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti, kao i plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti, ne amortiziraju se (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Prilikom priznavanja prihoda i rashoda, primjenjuje se računovodstveno načelo nastanka događaja (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Postoje dvije kategorije – recipročni i nerecipročni prihodi (Vašiček, D., Vašiček, V., 2016):

1. Recipročni prihodi predstavljaju prihode s protuuslugom (isporuka robe, usluge i slično), što podrazumijeva ispostavljanje računa za izvršenu isporuku. Dakle, to su prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga.
2. Nerecipročni prihodi su prihodi koji nisu posljedica izravne isporuke dobara i usluga. Primjeri nerecipročnih prihoda su članarine, donacije, pomoći, doprinosi i slično.

Recipročni se prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, uz uvjet da se mogu izmjeriti neovisno o naplati. S druge strane, nerecipročni se prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, uz uvjet da su raspoloživi, odnosno naplaćeni u izvještajnom razdoblju najkasnije do trenutka predočavanja izvještaja za isto razdoblje (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Rashodi se priznaju sukladno računovodstvenom načelu nastanka događaja.

Dakle, priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju. Troškovi nabave dugotrajne imovine se kapitaliziraju te se priznaju u rashode tijekom korisnog vijeka upotrebe. Rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku stvarnog utroška, to jest prodaje (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

Prilikom priznavanja primitaka i izdataka, koji predstavljaju priljeve i odljeve novca i novčanih ekvivalenata, primjenjuje se novčano računovodstveno načelo (Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, 114/22).

3.4. Porezni tretman neprofitnih organizacija

Porezni se prihodi ubrajaju u najizdašnije i najvažnije prihode u suvremenim državama, te se danas smatra da nije potrebno tražiti opravdanje za ubiranje poreza zbog toga što je suvremena država ustvari porezna država (Šimurina et al., 2012).

Postoji mnogo različitih poreznih oblika kojima se oporezuju svi pokazatelji ekonomske, odnosno porezne snage, i to dohodak, potrošnja i imovina. Dohodak se oporezuje porezima na dohodak, a to su porez na dohodak pojedinca i porez na dohodak poduzeća (dobit). Potrošnja se oporezuje porezima na potrošnju (promet) koje čine PDV, trošarine i porez na potrošnju. Imovina se oporezuje porezima na imovinu u koje se ubrajaju porez na kuće za odmor, porez na nasljedstva i darove te porez na promet nekretnina. Najčešća podjela poreza je na izravne (neposredne, direktne) i neizravne (posredne, indirektno). U skupinu izravnih poreza ubrajaju se porez na dohodak i porez na dobit, dok se u skupinu neizravnih poreza ubrajaju porez na dodanu vrijednost (PDV) i trošarine. Za razliku od poreza na dohodak, dobit i PDV-a, koji su se razvili tek u 20. stoljeću, carine, glavarine i trošarine postojale su još u vrijeme starih Grka i Egipćana (Šimurina et al., 2012).

Sukladno Zakonu o porezu na dobit, porezni obveznik je trgovačko društvo i druga pravna ili fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno te radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi (Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22).

Državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije nisu obveznici poreza na dobit (Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22).

Sukladno tome, prema Zakonu o porezu na dobit, neprofitne organizacije nisu obveznici poreza na dobit.

Porezom na dobit se ne oporezuje prihod, nego dobit ostvarena u poslovanju. Međutim, ukoliko nabrojane neprofitne organizacije obavljaju gospodarsku djelatnost i ukoliko bi neoporezivanje te djelatnosti dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, obavezne su se u roku od osam dana od dana početka obavljanja te djelatnosti upisati u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava (koja se određuje prema registriranom sjedištu neprofitne organizacije) radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavljanja određene gospodarske djelatnosti (e-Građani, b.d.).

Ukoliko neprofitna organizacija, uz gospodarsku djelatnost, ostvaruje i prihode od članarina, poklona i dotacija, za taj dio prihoda i pozitivne razlike između prihoda i rashoda, nije obveznik poreza na dobit (e-Građani, b.d.).

Sukladno Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti. Porezni obveznik dužan je za obračunsko razdoblje utvrditi obvezu PDV-a te ju iskazati u prijavi PDV-a u kojoj se navode svi podaci koji su potrebni za obračunavanje PDV-a. Navedenu prijavu mora predati nadležnoj ispostavi Porezne uprave sukladno svome sjedištu, to jest prebivalištu ili uobičajenom boravištu na propisanom obrascu do 20-og dana u mjesecu koji slijedi po završetku obračunskog razdoblja. Obračunani i prijavljeni PDV za obračunsko razdoblje porezni obveznik dužan je platiti do posljednjeg dana u mjesecu koji slijedi po završetku obračunskog razdoblja (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23).

Neprofitne organizacije mogu biti redovni obveznici PDV-a ukoliko odluče dobrovoljno ući u sustav obveznika PDV-a, odnosno obvezne su to učiniti po sili Zakona ukoliko obavljaju gospodarsku djelatnost (TEB Poslovno savjetovanje, b.d.).

„Neprofitna organizacija, koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost, bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti, obvezna je po toj osnovi upisati se u registar obveznika PDV-a, ako je vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini veća od praga propisanog za ulazak u sustav PDV-a (39.816,84 eura od 1.1.2023., odnosno 300.000,00 kuna do 31.12.2022.) (TEB Poslovno savjetovanje, b.d.)“.

Novčana sredstva koja je udruga stekla uplatom članarina predstavljaju imovinu udruge. Takva članarina nije oporeziva niti jednim porezom, navedeno se odnosi i na udruhu koja je obveznik plaćanja PDV-a. Ona na prikupljena novčana sredstva od članarine ne obračunava PDV. Iznimno, ukoliko udruge za prikupljenu članarinu obavljaju određene isporuke dobara odnosno usluga, tada članarina predstavlja naknadu za te isporuke te stoga podliježe plaćanju PDV-a (ukoliko je udruga obveznik PDV-a) (e-Građani, b.d.).

„Obveznici poreza na dohodak su fizičke osobe. Međutim, obveznik plaćanja poreza na dohodak je neprofitna organizacija kada fizičkim osobama isplaćuje primitke koji se oporezuju porezom na dohodak po odbitku (e-Građani, b.d.).“

4. RAČUNOVODSTVENI I POREZNI TRETMAN NEPROFITNIH ORGANIZACIJA NA PRIMJERU HRVATSKE GORSKE SLUŽBE SPAŠAVANJA

4.1. Ustroj i obilježja Hrvatske gorske službe spašavanja kao neprofitne organizacije

Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS) je nacionalna, stručna i dobrovoljna, odnosno neprofitna udruga javnoga značaja za Republiku Hrvatsku. Osnovana je 1950. godine kao interna služba Planinarskog saveza Hrvatske. Njezin je rad definiran Zakonom o sustavu civilne zaštite te Zakonom o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja koji je donesen 30. lipnja 2006. godine od strane Hrvatskog sabora. Hrvatsku gorsku službu spašavanja čini više od tisuću hrabrih, sposobnih i odvažnih članova, odnosno gorskih spašavatelja koji pokrivaju cijelo područje Republike Hrvatske. Na dan 31. prosinca 2021. godine, Hrvatska gorska služba spašavanja ima 19 zaposlenih. Osnovni ciljevi Hrvatske gorske službe spašavanja, kao neprofitne udruge, uključuju (HGSS, b.d.):

- sprječavanje nesreća, putem edukacija i prevencija,
- spašavanje i pružanje prve medicinske pomoći u planinama kao i na ostalim nepristupačnim područjima i u izvanrednim okolnostima, primjenjujući pri tome posebno stručno znanje i tehničku opremu.

Ustroj, djelatnost i financiranje HGSS-a, prava pripadnika HGSS-a u vrijeme intervencije, suradnja s međunarodnim organizacijama, tijelima državne uprave te drugim pravnim i fizičkim osobama, kao i obveze organizatora i sudionika športskih, turističkih i drugih aktivnosti, uređuju se Zakonom u Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja (Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, NN 79/06, 110/15).

Stanice HGSS-a osnivaju se na područjima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a na temelju zajednički utvrđenog interesa između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i HGSS-a (Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, NN 79/06, 110/15).

„Pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja koji su u radnom odnosu, a sudjeluju u intervenciji za vrijeme radnog vremena, imaju pravo izostati s radnog mjesta radi sudjelovanja

u intervenciji te imaju pravo na naknadu u visini plaće koju pripadnik ostvaruje u radnom odnosu (Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, NN 79/06, 110/15).“

„Pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja koji nisu u radnom odnosu, a sudjeluju u intervenciji, imaju pravo na naknadu u visini prosječne neto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj razmjerno broju dana sudjelovanja u intervenciji (Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, NN 79/06, 110/15).“

Navedene se naknade isplaćuju na teret sredstava HGSS-a, a nadzor nad zakonitošću rada HGSS-a i njezinih stanica provodi središnje tijelo državne uprave sukladno Zakonu o udrugama (Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, NN 79/06, 110/15).

4.2. Financijski izvještaji Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu

Hrvatska gorska služba spašavanja donijela je Financijski plan Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu, a temeljem Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Financijski se plan Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu sastoji od sljedećih elemenata (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.):

- Plan prihoda,
- Plan rashoda,
- Obrazloženje financijskog plana.

Slika 3 Financijski plan Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu

FINANCIJSKI PLAN ZA 2021. G.		
Konto skupine	Opis	Plan 2021.
I. PRIHODI		
3111	Prihodi od prodaje roba	50.000,00
3112	Prihodi od pružanja usluga	508.000,00
3211	Prihodi od članarina	0,00
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	16.627.474,00
	MUP	12.000.000,00
	Ministarstvo turizma	1.500.000,00
	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	300.000,00
	Ministarstvo zdravstva 1	500.000,00
	Ministarstvo zdravstva 2	2.327.474,00
3521	Prihodi za provođenje EU projekata	17.402.633,00
3521	Sigurna RH	17.402.633,00
3633	Ostali nespomenuti prihodi	400.000,00
	Sveukupno prihodi:	34.988.107,00
II. RASHODI		
41	Rashodi za radnike	2.646.364,00
411	Plaće za redovan rad	2.230.885,00
413	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	415.479,00
42	Materijalni rashodi	15.854.168,00
421	Naknade troškova radnicima	30.000,00
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima	
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	685.745,00
425	Rashodi za usluge	5.609.752,00
426	Rashodi za materijal i energiju	8.924.522,00
429	Ostali nespomenuti rashodi	604.149,00
44	Financijski rashodi	15.000,00
443	Ostali financijski rashodi	15.000,00
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	3.927.474,00
471	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	3.927.474,00
0123	Licence	133.835,00
0213	Ostali građevinski objekti	
0224	Medicinska i laboratorijska oprema	1.194.672,00
0221	Uredska oprema i namještaj	5.000,00
02211	Računalna oprema	69.000,00
0222	Komunikacijska oprema	606.497,00
0225	Uređaji, strojevi i oprema	0,00
0223	Oprema za održavanje i zaštitu	
0232	Ostala prijevozna sredstva-vodeni promet	1.691.405,00
0231	Prijevozna sredstva u cest.prometu	8.158.628,00
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	589.694,00
0421	Sitni inventar	96.370,00
	Sveukupno rashodi:	34.988.107,00
Ukupno prihodi:		34.988.107,00
Ukupno rashodi:		34.988.107,00
Višak prihoda i rashoda:		0,00

Izvor: HGSS, Financijski plan HGSS-a za 2021. godinu, preuzeto 28.5.2023. s <https://www.hgss.hr/documents/financijski-plan-hgss-a-za-2021/>

Slika 3 prikazuje Financijski plan Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu. Unutar Plana prihoda, planiraju se prihodi od prodaje roba i pružanja usluga u iznosu od 558.000,00 kuna (74.059,33 eura), prihod od donacija iz proračuna u iznosu od 16.627.474,00 kuna (2.206.845,05 eura), prihodi od provedbe EU projekata u iznosu od 17.402.633,00 kuna

(2.309.726,33 eura) te ostali prihodi u iznosu od 400.000,00 kuna (53.089,12 eura). Ukupan iznos planiranih prihoda iznosi 34.988.107,00 kuna (4.643.719,82 eura).

Unutar Plana rashoda, planiraju se rashodi za radnike u iznosu od 2.646.364,00 kuna (351.232,86 eura), materijalni rashodi u iznosu od 15.854.168,00 kuna (2.104.209,70 eura), financijski rashodi u iznosu od 15.000,00 kuna (1.990,84 eura), rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija u iznosu od 3.927.474,00 kuna (521.265,38 eura) te ostali rashodi u iznosu od 12.545.101,00 kuna (1.665.021,04 eura). Ukupan iznos planiranih rashoda iznosi 34.988.107,00 kuna (4.643.719,82 eura).

U okviru Obrazloženja plana, Hrvatska gorska služba spašavanja navodi kako je oprema koju planiraju nabaviti namijenjena potrebnom opremanju te dopuni spasilačke, medicinske i komunikacijske opreme, opreme za spašavanje iz ruševina, opreme za traganje na divljim vodama, opreme za ronjenje te radne i zaštitne odjeće. Isto tako, planiraju sredstva za aktivnosti redovnog školovanja i usavršavanja članova Hrvatske gorske službe spašavanja kao i sredstva za aktivnosti koje se održavaju izvan teritorija Republike Hrvatske. Sredstva su planirana i za usluge izrade informativnih sadržaja poput izrade vodiča, kalendara HGSS-a i slično, odnosno za sve što im je potrebno za obavljanje njihovog temeljnog cilja, a to je pomoć unesrećenima i spašavanje u ekstremnim uvjetima (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Budući da su planirani ukupni prihodi jednaki planiranim ukupnim rashodima, Hrvatska gorska služba spašavanja ne planira ostvariti višak prihoda i rashoda u 2021. godini.

Financijski izvještaji HGSS-a za 2021. godinu sastavljeni su sukladno Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilniku o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, a prema načelu nastanka poslovnog događaja, kao i načelu vremenske neograničenosti poslovanja (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Slika 4 Bilanca Hrvatske gorske službe spašavanja (aktiva)

HRVATSKA GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA

Bilanca

na dan 31. prosinca 2021. godine

Naziv pozicije	Bilješka	31.12.2021.	31.12.2020.
IMOVINA			
Nefinancijska imovina		26.350.955	15.593.468
1. Neizvedena dugotrajna imovina		2.558.791	2.558.791
a) Zemljište		2.547.643	2.547.643
b) Nematerijalna imovina		11.148	11.148
2. Izvedena dugotrajna imovina		22.102.874	12.393.024
a) Građevinski objekti		3.666.955	3.551.938
b) Postrojenja i oprema		19.756.361	16.160.684
c) Prijevozna sredstva		18.781.521	9.479.824
d) Višegodišnji nasadi i osnovno stado		11.700	11.700
e) Nematerijalna proizvedena imovina		305.000	285.850
f) I.V. proizvedene dugotrajne imovine		(20.418.663)	(17.096.972)
3. Sitni inventar		-	-
a) Sitni inventar u upotrebi		1.714.490	1.350.925
b) I.V. sitnog inventara		(1.714.490)	(1.350.925)
4. Nefinancijska imovina u pripremi		1.571.9798	543.035
a) Građevinski objekti u pripremi		1.571.978	543.035
5. Izvedena kratkotrajna imovina		117.312	98.618
a) Roba za daljnju prodaju		117.312	98.618
Financijska imovina		7.653.579	7.752.591
1. Novac u banci i blagajni		3.998.901	4.940.983
2. Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose		-	-
3. Ostala potraživanja		2.529.426	2.259.037
4. Zajmovi	6	1.045.000	238.500
5. Potraživanja od kupaca		80.252	314.071
UKUPNA IMOVINA		34.004.534	23.346.059

Izvor: HGSS, Financijski izvještaji za 2021. zajedno sa izvještajem neovisnog revizora, preuzeto 28.5.2023. s <https://www.hgss.hr/documents/financijski-izvjestaji-za-2021-zajedno-za-izvjestajem-neovisnog-revizora/>

Iz aktive bilance HGSS-a na dan 31. prosinca 2021. godine, vidljivo je kako u ukupnoj imovini, udio nefinancijske imovine iznosi 77,49%, dok je udio financijske imovine znatno manji i iznosi 22,51% (Slika 4).

Unutar nefinancijske imovine, najznačajnije kategorije su proizvedena dugotrajna imovina (83,88%), neizvedena dugotrajna imovina (9,71%) te nefinancijska imovina u pripremi (5,97%).

Unutar financijske imovine, najveći udio odnosi se na novac u banci i blagajni (52,25%). Slijede ostala potraživanja, zajmovi te potraživanja od kupaca.

Dugotrajna imovina vodi se po nabavnoj vrijednosti koju čine kupovna cijena uvećana za ovisne troškove nabave, to jest trošak prijevoza i slične troškove. Obračun amortizacije vrši se na temelju stopa amortizacije koje su propisane Pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.):

- zgrade: 20-25 godina,
- pomorska prijevozna sredstva: 8 godina,
- namještaj: 5-8 godina,
- cestovna prijevozna sredstva: 5 godina,
- računala: 4 godine,
- komunikacijska oprema: 2-4 godine.

Osnovica za obračun amortizacije dugotrajne imovine je nabavna vrijednost (početni trošak nabave), to jest revalorizirana vrijednost (revalorizirani trošak nabave), odnosno procijenjena vrijednost (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Dani zajmovi u ukupnom iznosu od 1.045.000,00 kuna (138.695,33 eura) odnose se na dane kratkoročne pozajmice sljedećim udrugama (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.):

-HGSS Orebić,

-HGSS Makarska,

-HGSS Vinkovci,

-HGSS Slavonski Brod,

-HGSS Zlatar Bistrica,

-HGSS Šibenik,

-HGSS Koprivnica.

Slika 5 Bilanca Hrvatske gorske službe spašavanja (pasiva)

HRVATSKA GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA

Bilanca

na dan 31. prosinca 2021. godine

Naziv pozicije	Bilješka	31.12.2021.	31.12.2020.
OBVEZE I VLASTITI IZVORI			
I. Obveze za rashode		27.086.308	16.773.649
1. Obveze za radnike		254.351	181.683
2. Obveze za materijalne rashode		6.217.433	1.390.881
3. Ostale obveze		409.873	291.939
4. Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja		20.204.651	14.909.146
II. Vlastiti izvori		6.918.226	6.572.410
1. Vlastiti izvori		3.926.784	3.926.784
2. Višak prihoda		2.991.442	2.645.626
UKUPNE OBVEZE I VLASTITI IZVORI		34.004.534	23.346.059

Izvor: HGSS, Financijski izvještaji za 2021. zajedno sa izvještajem neovisnog revizora, preuzeto 28.5.2023. s <https://www.hgss.hr/documents/financijski-izvjestaji-za-2021-zajedno-za-izvjestajem-neovisnog-revizora/>

Iz pasive bilance HGSS-a na dan 31. prosinca 2021. godine (Slika 5), vidljivo je kako obveze za rashode imaju znatno veći udio u ukupnoj pasivi (79,65%) od vlastitih izvora financiranja (20,35%).

Slika 6 Izvještaj o prihodima i rashodima Hrvatske gorske službe spašavanja

HRVATSKA GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA

Izveštaj o prihodima i rashodima

za godinu završenu 31. prosinca 2021. godine

Naziv pozicije	Bilješka	2021. godina	2020. godina
I. Prihodi			
1. Prihodi od prodaje roba i usluga		506.722	675.244
a) Prihodi od prodaje roba		73.130	93.132
b) Prihodi od prodaje usluga		433.592	582.112
2. Prihodi od financijske imovine		4.512	539
a) Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju		549	472
b) Pozitivne tečajne razlike		3.963	67
3. Prihodi od donacija	4	24.921.933	17.971.809
a) Donacije iz državnog proračuna		17.337.868	15.204.727
b) Prihodi od inozemnih vlada i međ. Organizacija		6.964.372	2.081.583
c) Prihodi od trg. društava i ostalih prav. osoba		541.146	592.200
d) Prihodi od građanstava i kućanstava		78.547	93.299
e) Ostali prihodi od donacija		-	-
4. Ostali prihodi		48.634	34.534
a) Prihodi od naknade šteta i refundacija		46.635	34.363
b) Prihodi od prodaje dugotrajne imovine		-	-
c) Ostali nespomenuti prihodi		1.999	171
Ukupni prihodi		25.481.801	18.682.126
II. Rashodi			
1. Rashodi za radnike		2.810.591	2.401.067
a) Plaće		2.396.766	2.027.798
b) Doprinosi na plaće		322.825	283.429
c) Ostali rashodi za radnike		91.000	89.840
2. Materijalni rashodi		13.073.870	8.467.627
a) Naknade troškova radnicima		164.293	45.502
b) Naknade osobama van radnog odnosa		956.392	806.106
c) Rashodi za usluge	5	2.754.161	2.143.073
d) Rashodi za materijal i energiju		8.397.673	4.740.543
e) Ostali nespomenuti materijalni rashodi		801.351	732.403
3. Rashodi amortizacije		3.240.488	1.797.597
4. Financijski rashodi		40.312	20.316
5. Rashodi financiranja povezanih organizacija		5.970.724	5.128.804
a) Tekući rashodi financiranja pov. neprof. org.		5.970.724	5.128.804
Ukupni rashodi		25.135.985	17.815.111
III. UKUPNI PRIHODI		25.481.801	18.682.126
IV. UKUPNI RASHODI		25.135.985	17.815.111
Višak prihoda		345.816	867.015

Izvor: HGSS, Financijski izvještaji za 2021. zajedno sa izvještajem neovisnog revizora, preuzeto 28.5.2023. s <https://www.hgss.hr/documents/financijski-izvjestaji-za-2021-zajedno-za-izvjestajem-neovisnog-revizora/>

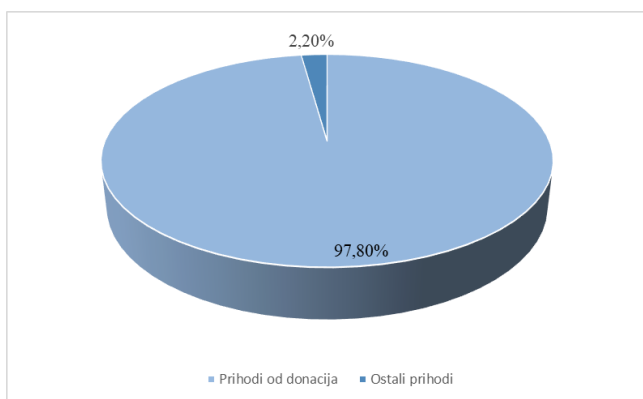
Iz Izveštaja o prihodima i rashodima HGSS-a za 2021. godinu, vidljivo je da su se financirali isključivo iz neproračunskih izvora sredstava (Slika 6). Točnije, financirali su se prihodima od domaćih i inozemnih donacija, prihodima od prodaje roba i usluga, prihodima od financijske

imovine te ostalim prihodima koji uključuju prihode od naknade šteta i refundacija te ostale nespomenute prihode.

Dvije su kategorije prihoda – recipročni i nerecipročni. Kod HGSS-a prevladavaju nerecipročni prihodi (prihodi od donacija), to jest prihodi koji nisu posljedica izravne isporuke dobara i usluga.

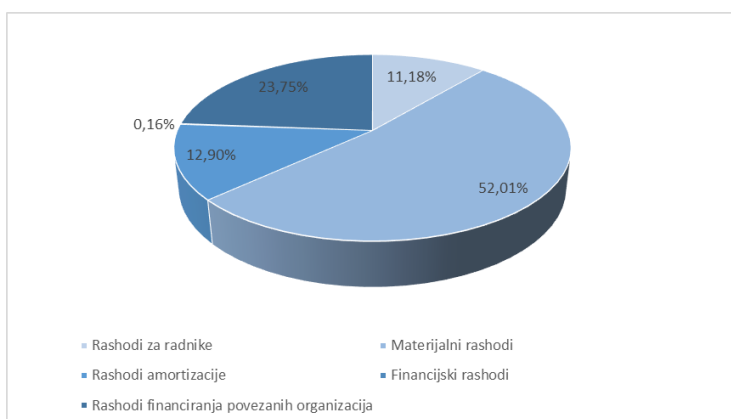
Najveći udio u ukupnim prihodima čine prihodi od donacija s udjelom od 97,80% (Slika 7). Unutar tih prihoda, najznačajniji su prihodi od donacija iz državnog proračuna (69,57%) te prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (27,94%), dok prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba te prihodi građanstava i kućanstava čine svega 2,49% prihoda od donacija.

Slika 7 Prikaz ukupnih prihoda HGSS-a u 2021. godini

Što se tiče rashoda HGSS-a u 2021. godini, najveći udio u ukupnim rashodima čine materijalni rashodi s udjelom od 52,01%. Slijede ih rashodi financiranja povezanih organizacija (23,75%), rashodi amortizacije (12,90%), rashodi za radnike (11,18%) te financijski rashodi (0,16%) (Slika 8).

Slika 8 Prikaz ukupnih rashoda HGSS-a u 2021. godini

U okviru materijalnih rashoda, najznačajniji su rashodi za materijal i energiju (64,23%). Slijede rashodi za usluge (21,07%), dok ostatak čine naknade troškova radnicima, naknade osobama van radnog odnosa te ostali nespomenuti materijalni rashodi.

S obzirom na to da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda, ostvaruju višak prihoda u iznosu od 345.816,00 kuna (45.897,67 eura) u 2021. godini.

Priznavanje prihoda i rashoda je sukladno računovodstvenom načelu nastanka događaja. Recipročni se prihodi (prihodi temeljem isporučenim roba i usluga) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati. Nerecipročni se prihodi (po posebnim propisima, pomoći, članarine, donacije, doprinosi) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, ali uz uvjet da su raspoloživi (naplaćeni) u izvještajnom razdoblju najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Donacije koje su povezane s izvršenjem ugovorenih programa priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Donacije koje su povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira, priznaju se kao odgođeni prihod u bilanci, uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima upotrebe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Troškovi nabave dugotrajne imovine kapitaliziraju se te se u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka upotrebe. Rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku stvarnoga utroška, to jest prodaje (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.).

Rashodi za usluge obuhvaćaju (Hrvatska gorska služba spašavanja, b.d.):

- intelektualne usluge (20,76%),
- usluge održavanja vozila (15,62%),
- odvetničke, računovodstvene i usluge savjetovanja (9,31%),
- grafičke usluge i usluge tiska zemljovida (9,11%),
- edukacije i usavršavanje (7,77%),
- usluge tekućeg održavanja i servis strojeva (5,67%),
- usluge telefona (4,59%),
- tekuće održavanje (2,76%),

- informatičke usluge (2,65%),
- održavanje plovila (2,02%),
- ostale nespomenute usluge (19,74%).

Sukladno financijskom planu HGSS-a za 2021. godinu, planirani ukupni prihodi iznose 34.988.107,00 kuna (4.643.719,82 eura), dok ostvareni prihodi, prema Izvještaju o prihodima i rashodima za navedenu godinu, iznose 25.481.801,00 kuna (3.382.016,19 eura). Iz navedenoga je uočljivo kako HGSS nije ostvario predviđen značajan iznos prihoda u iznosu od 9.506.306,00 kuna (1.261.703,63 eura).

Najveći udio u ukupno ostvarenim prihodima čine donacije iz državnog proračuna, što je približno planiranom iznosu. Prihodi za provođenje EU projekata izostali su, što je najvećim dijelom uzrokovalo razliku između ukupno planiranih i ukupno ostvarenih prihoda.

Planirani ukupni rashodi HGSS-a za 2021. godinu iznose 34.988.107,00 kuna (4.643.719,82 eura), dok su ostvareni ukupni rashodi 25.135.985,00 kuna (3.336.118,52 eura). Budući da su planirani ukupni prihodi jednaki planiranim ukupnim rashodima, nije predviđen višak prihoda, dok je u Izvještaju o prihodima i rashodima za 2021. godinu vidljiva razlika ukupno ostvarenih prihoda i ukupno ostvarenih rashoda u obliku viška prihoda u iznosu od 345.816,00 kuna (45.897,67 eura).

4.3. Porezni tretman Hrvatske gorske službe spašavanja

„Porez na dodanu vrijednost je oblik posrednog poreza na potrošnju koji, u ime i za račun države, od krajnjih potrošača naplaćuju poduzetnici koji potrošačima prodaju dobra i usluge oporezive PDV-om (e-Građani, b.d.).“

Hrvatska gorska služba spašavanja je obveznik PDV-a te primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama (Ministarstvo financija, Porezna uprava, 2023).

Naime, Hrvatska gorska služba spašavanja obvezna je po sili Zakona upisati se u Registar obveznika PDV-a budući da obavlja gospodarsku djelatnost te budući da vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini premašuje prag koji je propisan Zakonom za ulazak u sustav PDV-a, a iznosi 300.000,00 kuna (39.816,84 eura).

Sukladno Izvještaju o prihodima i rashodima za 2021. godinu, vidljivo je da prihodi od prodaje roba i usluga iznose 506.722,00 kuna (67.253,57 eura), dok u prethodnoj godini iznose 675.244,00 kuna (89.620,28 eura).

Hrvatska gorska služba spašavanja nije obveznik poreza na dobit budući da neoporezivanje njihove gospodarske djelatnosti ne bi dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, ali je obveznik poreza na dohodak budući da su u pasivi bilance na dan 31. prosinca 2021. godine vidljive obveze za zaposlene u iznosu od 254.351,00 kuna (33.758,18 eura), što znači da fizičkim osobama isplaćuju primitke koji se oporezuju porezom na dohodak.

5. ZAKLJUČAK

U svim razvijenim demokratskim društvima, pa tako i u Republici Hrvatskoj, koja je dio europske zajednice, postoje tri segmenta društva, a to su javni sektor, privatni sektor te građanski sektor, odnosno civilno društvo. Civilno se društvo naziva i trećim sektorom, a čine ga organizacije koje se nazivaju neprofitnim, dobrovoljačkim ili nevladinim organizacijama. Ovaj diplomski rad bavi se upravo neprofitnim organizacijama čiji temeljni cilj nije stvaranje profita, već djelovanje radi ostvarivanja općeg, odnosno javnog interesa. Neprofitne se organizacije u Republici Hrvatskoj dijele na korisnike proračuna, odnosno državne neprofitne organizacije te na neprofitne organizacije u užem smislu, odnosno nedržavne neprofitne organizacije. U njihovom razgraničavanju pomažu dva registra; Registar korisnika proračuna i Registar neprofitnih organizacija kojeg vodi i ustrojava Ministarstvo financija u elektroničkom obliku. S obzirom na pravnu osobnost, neprofitne se organizacije dijele na udruge, ustanove, zaklade i fundacije te druge pravne oblike osnovane posebnim zakonima, a u Republici Hrvatskoj prevladavaju neprofitne organizacije osnovane kao udruge. Za rad neprofitnih organizacija te ostvarivanje ciljeva zbog kojih su osnovane, od velike je važnosti pribavljanje novčanih sredstava, odnosno njihovo financiranje. Financiraju se iz proračunskih izvora sredstava i srodnih javnih izvora te iz neproračunskih izvora sredstava. Od iznimnog je značaja pravilno razgraničenje neprofitnih organizacija na državne i nedržavne zbog toga što se primjenjuju različiti okviri; računovodstvo proračuna i računovodstvo neprofitnih organizacija. Neprofitne organizacije obavezne su, prilikom evidentiranja poslovnih događaja i vođenja poslovnih knjiga, primjenjivati načelo dvojnog knjigovodstva te iznimno jednostavno knjigovodstvo ukoliko udovoljavaju zakonskim odredbama. Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva ima obvezu sastavljanja financijskih izvještaja u tijeku poslovne godine te za poslovnu godinu, i to bilancu, izvještaj o prihodima i rashodima te bilješke. Ukoliko neprofitna organizacija zadovoljava uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva, dužna je sastavljati godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima za prethodnu poslovnu godinu. Postoje određene specifičnosti poreznog tretmana neprofitnih organizacija. S obzirom na to da se porezom na dobit oporezuje dobit ostvarena u poslovanju, neprofitne organizacije nisu obveznici poreza na dobit. Međutim, ukoliko obavljaju gospodarsku djelatnost i ukoliko bi neoporezivanje te djelatnosti dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, postaju obveznicima poreza na dobit. Neprofitne organizacije mogu biti i redovni obveznici poreza na dodanu vrijednost (PDV-a) ukoliko dobrovoljno odluče ući u sustav obveznika PDV-a, odnosno obvezne su ukoliko obavljaju

gospodarsku djelatnost i ukoliko im vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini premašuje propisani prag za ulazak u sustav PDV-a. Računovodstveni i porezni tretman neprofitnih organizacija obrađen je na primjeru Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS-a), kao nacionalne, dobrovoljne, stručne, odnosno neprofitne udruge od javnoga značaja za Republiku Hrvatsku. Prikazani su njihovi financijski izvještaji, odnosno bilanca i izvještaj o prihodima i rashodima za 2021. godinu. Iz aktive bilance na dan 31. prosinca 2021. godine vidljivo je kako u ukupnoj imovini prevladava nefinancijska imovina, a unutar nje, najznačajnija kategorija je proizvedena dugotrajna imovina. Unutar pasive bilance, obveze za rashode imaju znatno veći udio od vlastitih izvora financiranja. Iz izvještaja o prihodima i rashodima vidljivo je kako se HGSS financirao isključivo iz neproračunskih izvora sredstava te kako prevladavaju nerecipročni prihodi (od donacija), odnosno prihodi koji nisu posljedica izravne isporuke dobara i usluga. HGSS je obvezan po sili zakona upisati se u Registar obveznika PDV-a s obzirom na to da vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini premašuje propisani prag.

POPIS LITERATURE

Knjige:

- 1) Alfirević, N., Pavičić, J., Najev Čačija, Lj., Mihanović, Z., Matković, J. (2013.), Osnove marketinga i menadžmenta neprofitnih organizacija, Zagreb, Školska knjiga: Institut za inovacije
- 2) Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M., Primorac, M. (2012.), Javne financije u Hrvatskoj, Zagreb, Ekonomski fakultet Zagreb
- 3) Vašiček, V. (2008), Računovodstvo neprofitnih organizacija:osnove novog sustava, primjena računskog plana, porezi, propisi, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
- 4) Vašiček, V., Vašiček, D. (2016.), Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija, Rijeka, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Internetski izvori:

- 5) E-građani (b.d.), Računovodstvo udruga, preuzeto 05. veljače 2023. s <https://gov.hr/hr/racunovodstvo-udruga/590>
- 6) E-Građani (b.d.), Udruge u poreznom i carinskom sustavu, preuzeto 18. svibnja 2023. s <https://gov.hr/hr/udruge-u-poreznom-i-carinskom-sustavu/596>
- 7) Hrvatska gorska služba spašavanja (b.d.), Financijski izvještaji za 2021. godinu zajedno sa izvještajem neovisnog revizora, preuzeto 28. svibnja 2023. s <https://www.hgss.hr/wp-content/uploads/2022/06/HGSS-fin.-izvjestaji-za-2021.-zajedno-za-izvjestajem-neovisnog-revizora.pdf>
- 8) Hrvatska gorska služba spašavanja (b.d.), Financijski plan Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu, preuzeto 28. svibnja 2023. s <https://www.hgss.hr/wp-content/uploads/2021/01/Financijski-plan-HGSS-a-za-2021..pdf>
- 9) HGSS (b.d.), O NAMA, preuzeto 10. travnja 2023. s <https://www.hgss.hr/o-nama/>
- 10) Ministarstvo financija, Porezna uprava (2023.), Provjera obveznika u sustavu PDV-a na dan 19.05.2023 (podatkovni dokument), preuzeto s <https://porezna.gov.hr/RpoProvjeriObveznikaPdvWeb/upit/jednostruko>
- 11) Ministarstvo financija (b.d.), Neprofitne organizacije, preuzeto 01. srpnja 2023. s <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/106>

- 12) Pravilnik o izmjeni Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, Narodne novine br. 134/22. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_11_134_2022.html
- 13) Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, Narodne novine br. 31/15. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_03_31_626.html
- 14) Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine br. 01/15., 25/17., 96/18., 103/18., 134/22. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/cms.htm?id=35101>
- 15) Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, Narodne novine br. 119/15. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_10_119_2255.html
- 16) TEB Poslovno savjetovanje (b.d.), PDV kod neprofitnih organizacija, preuzeto 19. svibnja 2023. s <https://www.teb.hr/novosti/2023/pdv-kod-neprofitnih-organizacija/>
- 17) Ured za udruge (25.09.2020.), Udruge u Republici Hrvatskoj, preuzeto 01. srpnja 2023. s <https://udruge.gov.hr/vijesti/udruge-u-republici-hrvatskoj-5211/5211>
- 18) Uredba o Uredu za udruge, Narodne novine br. 34/12. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_03_34_820.html
- 19) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine br. 121/14., 114/22. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/746/Zakon-o-financijskom-poslovanju-i-ra%C4%8Dunovodstvu-neprofitnih-organizacija>
- 20) Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, Narodne novine br. 79/06 i 110/15. (2015.). Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/835/Zakon-o-Hrvatskoj-gorskoj-slu%C5%BEbi-spa%C5%A1avanja>
- 21) Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20 i 114/22. (2004.) Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>
- 22) Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22 i 33/23. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost->
- 23) Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15., 134/15., 120/16., 116/18., 42/20., 47/20. i 114/22. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>

24) Zakon o udrugama, Narodne novine br. 74/14., 70/17., 98/19., 151/22. Dostupno na:
<https://www.zakon.hr/z/64/Zakon-o-udrugama>

25) Zakon o ustanovama, Narodne novine br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19 i 151/22.
Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/313/Zakon-o-ustanovama>

26) Zakon o zakladama, Narodne novine br. 106/18, 98/19 i 151/22. Dostupno na:
<https://zakon.hr/z/1435/Zakon-o-zakladama>

POPIS SLIKA

Slika 1 Podjela neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj	5
Slika 2 Obrazac Registar neprofitnih organizacija.....	8
Slika 3 Financijski plan Hrvatske gorske službe spašavanja za 2021. godinu.....	26
Slika 4 Bilanca Hrvatske gorske službe spašavanja (aktiva)	28
Slika 5 Bilanca Hrvatske gorske službe spašavanja (pasiva).....	30
Slika 6 Izveštaj o prihodima i rashodima Hrvatske gorske službe spašavanja	30
Slika 7 Prikaz ukupnih prihoda HGSS-a u 2021. godini.....	32
Slika 8 Prikaz ukupnih rashoda HGSS-a u 2021. godini	32

ŽIVOTOPIS

Ela Vuković

Državljanstvo: hrvatsko Datum rođenja: 07/03/2000 Telefonski broj: (+385) 997800365

 E-adresa: ela.vukovic84@gmail.com

 Kućna: Stubička 37, 10110 Zagreb-trešnjevka (Hrvatska)

RADNO ISKUSTVO

Računovodstveni poslovi

Europlakat d.o.o. [01/06/2022 – 01/10/2022]

Mjesto: Zagreb

Rad u računovodstvenom programu Exact: knjiženje bankovnih izvoda, unos i obrada ulaznih računa, knjiženje poslovnih događaja, izrada i slanje izlaznih faktura, usklada analitičkih kartica kupaca

Prodavač/prodavačica u specijaliziranim trgovinama

Pittarosso [15/06/2021 – 01/10/2021]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Administrativni posao

Microblink [15/09/2019 – 01/10/2019]

Mjesto: Zagreb

Označavanje podataka na raznim vrstama dokumenata i računa koristeći specijalizirani softver

OSPOSOBLJAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE Studentica na smjeru Računovodstvo i revizija

Ekonomski fakultet Zagreb [01/10/2018 – Trenutačno]

Adresa: Trg J.F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb (Hrvatska)

Srednja stručna sprema

X. gimnazija "Ivan Supek" [01/09/2014 – 20/05/2018]

Adresa: Zagreb (Hrvatska)

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: **hrvatski Drugi**

jezici:

engleski

SLUŠANJE B2 ČITANJE B2 PISANJE B2

GOVORNA PRODUKCIJA B2

GOVORNA INTERAKCIJA B2

njemački

SLUŠANJE A1 ČITANJE A1 PISANJE A1

GOVORNA PRODUKCIJA A1

GOVORNA INTERAKCIJA A1

DIGITALNE VJEŠTINE

MS Office (Word Excel PowerPoint) / Microsoft Word / Internet / Komunikacijski programi (Skype Zoom TeamViewer)

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: B

VOLONTIRANJE

Caritas Zagrebačke nadbiskupije

Centar za mlade Zagreb

